

Luonnonhoito talousmetsissä

Luonnonhoito on osa jokapäiväistä metsätaloutta. Luonnonhoito koostuu toimenpiteistä, joilla turvataan monimuotoisuutta, vesien puhtautta ja kulttuuriperintöä sekä huomioidaan maisema ja metsien monikäyttömahdollisuudet osana metsän muuta käyttöä.

Luontokohteiden huomioiminen

Luontokohteet ovat ympäröivästä metsästä erottuvia alueita, joihin liittyy luontoarvoja ja rakennepiirteitä. Osaan luontokohteista kohdistuu lakisääteisiä käytönrajoituksia.

Suositeltavaa on, että kaikki luontokohteet otetaan huomioon metsänkäsittelyssä. Metsänomistajan tavoitteista riippuen luontokohde voidaan rajata käsittelyn ulkopuolelle, sillä voidaan tehdä tavallista varovaisempi käsittely tai monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden edistäminen tai ennallistaminen luonnonhoitotoimilla.

Säästöpuiden ja lahoppuuston jättäminen

Kaikissa hakkuissa on suositeltavaa jättää säästöpuita, säästää monimuotoisuudelle tai maisemalle arvokkaita puita ja säilyttää järeää lahoppuuta. Säästöpuut jätetään metsään pysyvästi eli niiden annetaan kasvaa, kuolla ja lahota metsään.

Metsässä olisi hyvä olla eri lahoamisasteista lahoppuuta. Lahoppuuston, erityisesti järeiden puunrunkojen ja pökkelöiden, tulisi säilyä ehjänä metsätalouden toimenpiteissä. Vanha lahonnut puu ei ole metsälle terveysriski.

Sekapuustoisuuden ja lehtipuusekoituksen ylläpitäminen

Lehtipuustoisuudesta huolehtiminen havupuuvaltaisessa talousmetsässä on tehokas tapa parantaa useiden lajien elinmahdollisuuksia. Erityisesti haapa on luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle keskeinen laji. Myös havupuusekoitus tuo vaihtelevuutta puhtaisiin kuusikoihin tai männiköihin.

Riistatiheikköjen jättäminen

Raivauksissa ja hakkuissa on suositeltavaa jättää alikasvoskuusten, lehtipuiden ja pensaiden muodostamia tiheikköjä, jotka tarjoavat erityisesti metsäkanalinnuille suojaa ja ravintoa. Riistatiheikön koko voi vaihdella muutaman puun ryhmästä reiluun aariin.

Suojakaistan rajaaminen vesistöön tai pienveteen

Metsätalouden toimenpiteiden aiheuttamia vesistövaikutuksia voidaan ehkäistä muun muassa pysäyttämällä ravinteet ja kiintoaines suojakaistalla kasvavan pintakasvillisuuden sekaan. Suojakaista on vähintään 5–10 metriä leveä kaistale, jolla maanpinta säilytetään rikkoutumattomana. Suojakaistoilla on tärkeä rooli myös monimuotoisuuden ja maiseman kannalta.

Metsämaiseman hoito

Maisema-arvot voidaan ottaa huomioon metsätalouden toimenpiteissä mm. hakkuualan rajauksen, säästöpuiden valinnan ja sijoittamisen sekä metsän kasvatustavan valinnan yhteydessä. Puustoa harventamalla voidaan myös avata näkymää.

Luonnonhoidolliset hakkuut

Luonnonhoitoa painottavien hakkuiden tavoitteena on muun muassa lisätä luonnon monimuotoisuutta, edistää riistan elinolosuhteita, parantaa maisemaa tai tehostaa vesiensuojelua.

Muista nämä hakkuissa ja hoitotöissä

1. Säilytä luontokohteet.
2. Jätä säästöpuita ja säästöpuuryhmiä.
3. Lisää lahoppuuta.
4. Säästä lehtipuita.
5. Suosi sekapuustoisuutta.
6. Jätä riistatiheikköjä.
7. Säilytä puronvarsien varjoisuus.
8. Jätä vesien varsille suojavyöhykkeet.
9. Estä ravinteiden kulkeutuminen vesistöihin.

Lähteet:

Saaristo, L. & Vanhatalo, K. (toim.) 2019. Metsänhoidon suositukset talousmetsien luonnonhoitoon, työopas. Tapion julkaisuja.

Monimetsä-hanke: www.metsakeskus.fi/monimetsa-hanke

www.metsakeskus.fi/laatuloikka-luonnonhoitoon-pohjois-savossa

maaseuturahasto